

Ἀσοβάσεις στρατοῦ.

* ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ *

ΑΛΛΟΤΕ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ είνε σήμερον ἐφωδιασμένος μὲν ἔνα εὐεργετικὸν ἐπίδεσμον, ὁ ὅποιος μόνος του δόηγει τὴν ἐπίδεσιν, εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἕδιος πληγωθεὶς ἢ ὁ σύντροφός του νὰ χρη-

σιμεύσῃ ὡς ιοσοκόμος, τὸ ἑλαφρὸν τραῦμα νὰ δεθῇ καὶ ὁ τραυματίας νὰ ἔξακολονθῇ χρησιμεύων. Τόσην εὐφυίαν ἀνέπτυξεν ἡ ιατρικὴ τοῦ πολέμου.

Τί ἄβυσσος μᾶς χωρίζει ἀπὸ τοὺς περασμένους χρόνους! Ὁ θαιμασμὸς διὰ τὰς ἐκστρατείας τοῦ Ναπολέοντος αὐξάνεται ὅταν συλλογισθῇ κανέὶς ὅτι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ χειρουργικὴ μόνον νὰ κόβῃ ἐγνώριζεν. Ἡ ἀναισθητικὴ καὶ ἡ ἀντισηψία ἥσαν ἀγνωστοί. Πρώτην φοράν εἰς τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον ἐφήρμοσαν ἀναισθητικήν. Ἡ Ναπολέοντος ἐποποία διεξήχθη μὲν μίαν πρωτογενῆ καὶ ἀγρίαν χειρουργικήν, ἡ ὅποια ἐκλάδενε πόδια καὶ βραχίονας ἐπὶ τοῦ πεδίου τοῦ πολέμου, ὑπὸ τὸ πῦρ. Κανεὶς πόνος δὲν ἀπεκοιμίσθη. "Ολους οἱ τραυματίαι τοὺς γῆσθάνθησαν. Καὶ ὅμως οἱ ἀνθρώποι ἐκεῖνοι ἐβάδισαν μέχρι τῆς Μόσχας, αἱ σκηναὶ δὲ τῆς προόδου καὶ τῆς ὑποχωρήσεως τῆς μεγάλης στρατιᾶς, ἀσύλληπτοι σήμερον ἀπὸ τὸν ἀνθρώπινον οὐνον, ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ Ναπολέοντος γενεὰ ἔγραψε τὴν φοβεράν της πολεμικὴν ἴστοριαν διότι δὲν ἐπρόφθασε ἡ πρόοδος, ἡ φιλανθρωπία, ἡ ἐπιστήμη νὰ τὴν κάμουν εὐαίσθητον. "Οχι μόνον ἡ ἄφιξις εἰς τὴν Μόσχαν μαρτυρεῖ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ θηρίων, ἀλλὰ τὸ βεβαιώνον καὶ τὰ χειρουργικὰ χρονικὰ τῶν πολέμων ἐκείνων. Στωϊκωτέρους τραυματίας δὲν θὰ ἴδῃ πλέον ὁ κόσμος.

Εἰς τὴν Βερεζίναν ὁ στρατηγὸς Ἀλμπέρ ἐκτυπήθη ἀπὸ σφαῖραν εἰς τὴν κεφαλήν. Ἐπεισε. Τοῦ ἐπέδεσαν τὸ τραῦμα ἐπὶ τόπου καὶ ἀμέσως

ἐπανέλαβε τὴν διοίκησιν τῆς ταξιαρχίας του. Τοῦ στρατηγοῦ Ἀρίγκ ἡ σφαῖρα τοῦ ἔκοψε τὴν καρωτίδα ἔνας πυροβολητὴς ἐβύθισε τὸ δάκτυλό του εἰς τὴν πληγὴν διὰ νὰ σταματήσῃ τὴν αίμορραίαν. Καὶ ἄγνωστον πως, ἐσταμάτησε. Τὸν ἐπέδεσαν καὶ ἐσώθη. Ὁ Βονοπάρτης δύο φορὲς ποῦ ἐπληγώθη, δὲν ἐδέχθη παρὰ μόνον νοσηλείαν στιγμαίαν ἐπὶ τόπου καὶ ἔξηκολούθησε τὴν πορείαν του. Ὁ στρατηγὸς Ντωμενίλ, ἐνῷ τοῦ ἔκοβαν τὸ πόδι, ἐκάπινξε τὴν πίπα του καὶ ὅταν ἔμεινε μὲ τὸ ἔνα, εἶπεν: «Ἐκάματε λαμπρά, μὲ στενοχωρούσε». Ὁ στρατηγὸς Λεπτίκ ἐνίκησε παράλυτος ἀπὸ τοὺς ρευματισμούς. Ὁ στρατηγὸς Ρεμποσομὲν μαχόμενος εἰς τὰ 1813 εἶδεν ἐμπρός του ἔνα τραυματίαν ἀγωνιῶντα. Ἦτον ὁ νίος του ἀξιωματικός, ἔχων δεκαοκτώ πληγάς. Τὸν φορτώνεται στὸν ὕμο του καὶ τὸν πηγαίνει στὸν χειρούργον. Ὁ χειρούργος τοῦ κόβει τὸ ἔνα πόδι καὶ τὸ ἔνα χέρι. Ἄλλα δὲν ἔιχεν ἐπίδεσμον! Σχίζει τὸ ἕδιο πουκάμισό του, τὴν γραβάτα του, βγάζει μερικὰ κουρέλια ἀπὸ ροῦχα φονευμένων στρατιωτῶν καὶ τὸν ἐπιδένει.

Ο στρατηγὸς φορτώνετο πάλιν τὸν γυνό του καὶ τὸν μεταφέρει σὲ μιὰ καλύβα. Δύο ἔτη κατόπιν ὁ μονόπονος καὶ μονόχειρ νέος ἀξιωματικὸς παρουσιάσθη εἰς τὸν χειρούργον του, ὅχι μόνον γερός, ἀλλὰ παιζών καὶ φλάοντο. Ὁ στρατηγὸς Σιγῦ ἐκτυπήθη στὸ γόνατο ἀπό ὅβιδα. Ὁ ιατρὸς τὸν ἔβαλε κάτω καὶ τοῦ τὸ ἔκοψε. Ἦσαν οἱ δύο μόνοι των. Ἄλλ ἐμφανισθέντος τοῦ ἔχθρου, ὁ ιατρὸς ἐφορτώθη στὸν ὕμο τοῦ ἀσθενῆ καὶ τὸν ἔσωσε μετὰ μακρὰν πορείαν. Ὁ στρατηγὸς ἔγεινε καλά.

Τοῦ Ναπολέοντος ἐπίσης στρατηγὸς ἦτο ἑκένος τοῦ ὅποιον μία ὅβις ἐπῆρε τὸ πόδι εἰς λυσσώδη μάχην, ὅταν δὲ οἱ ἔχθροὶ τοῦ ἐφώναξαν νὰ παραδοθῇ, διότι ἔξηκολούθει μαχόμενος, ἀπήντησεν: «Ἐύχαριστως, ἀν μοῦ δωσετε τὸ πόδι πίσω».

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ